

Euroopa
Komisjon

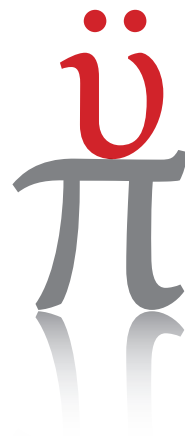
Tõlkimine

ja
mitmekeelsus

Sisukord

Ülesanne	2
Struktuur	4
Kuidas kirjaliku tõlke peadirektoraat töötab	5
Veebitõlge	9
Välistõlge	9
Tõlkimise ja töökorralduse abivahendid	11
Koolitus	14
Maailmale avatud	15
Uued liikmesriigid ja uued keeled	17
Töövõimalused	18
Praktika	20

Ülesanne

Miks meil tuleb töötada kõikides ametlikes keeltes, selmet kasutada ainult paari-kolme keelt nagu muud rahvusvahelised organisatsioonid?

Euroopa Komisjoni kirjaliku tõlke peadirektoraat (DGT) on maailma suurimaid tõlketalitusi. Selle ülesanne on:

- rahuldada komisjoni tõlkevajadusi ja anda keelenõu kirjaliku teabevahetuse valdkonnas;
- toetada ja tugevdada keelelist mitmekesisust Euroopa Liidus ning
- tuua liidu poliitika kodanikele lähemale.

DGT töötab kõikides Euroopa Liidu ametlikes keeltes ning sedamööda, kuidas uued riigid ühinevad ELiga, suureneb ka keelte arv. Miks on meil vaja niisugust keerulist süsteemi? Miks mitte kasutada muude rahvusvaheliste organisatsioonide kombel ainult paari-kolme keelt?

Vastus peitub Euroopa Liidu olemuses ja komisjoni rollis ELi õiguslikuks aluseks olevate asutamislepingute täitmise järelevalvajana.

Liidu õigusaktid kuuluvad liikmesriikide õigusesse ja on seega kõikidele nende kodanikele siduvad. Selleks et kodanikel – ja ka liikmesriikide kohtutel – oleks võimalik õigusakte omas keeles lugeda ning mõista, tuleb need avaldada kõigi liikmesriikide ametlikes keeltes.

Aga enne, kui asi niikaugele jõuab, tuleb õigusaktide eelnõusid võimalikult ulatuslikult arutada nii Euroopa, liikmesriigi kui ka kohalikul tasandil, ja seda viisil, mis on arusaadav kõigile, mitte ainult tõlkidele ja diplomaatidele. Euroopa Liidus on igaühel õigus ise valida, millises ametlikus keeles ta soovib selles arutelus osaleda. See on läbipaistvuse ja demokraatia küsimus.

Just seetõttu otsustati juba siis, kui projekt, millest hiljem arenes Euroopa Ühendus ja millest nüüdseks on saanud Euroopa Liit, sai alles alguse, et selle organisatsiooni ametlikeks keelteks on liikmesriikide ametlikud keeled (toona neli). See põhimõte on sätestatud 1958. aasta määruses nr 1 ning seda määrust muudetakse iga kord, kui mõni uus riik ELiga ühineb, et lisada ametlike keelte hulka selle riigi keel või keeled.

Mitmekeelsusel on muidki põhjendusi peale õigusaktidest arusaamise vajaduse. Euroopa Liidu institutsioonid peavad olema nii üldsusele kui ka riigiasutustele ning kõiksugustele ametlikele ja mitteametlikele sidusrühmadele võimalikult ligipääsetavad ja avatud. Komisjon peab oma kohuseks edendada demokraatlikku kultuuri, mille puhul austatakse ja kaitstakse üksikisiku, kohalikku, piirkondlikku ning riiklikku omapära.

See kajastub ka Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 20 ja 24, kus on sätestatud, et liidu kodanikel on õigus suhelda ELi töötajatega oma emakeeles.

Kõikide ametlike keelte võrdsus ei tähenda siiski, et kõik tekstid tõlgitakse kõikidesse ametlikesse keeltesse.

Näiteks üksikisikule adresseeritud kiri või komisjonisisene märgukiri saadetakse ühesainsas keeles, mistõttu vahel ei olegi vaja seda tõlkida. Komiteed võivad otsustada piirata oma töökeelte arvu, kuni seal töötatakse välja ettepanek, mida hakatakse arutama laiemas ringis ja mis tuleb seepärast teha kättesaadavaks kõikides ametlikes keeltes.

Kulude kokkuhoiu huvides toimub komisjonisisene töö saksa, inglise ja prantsuse keeles. Kõiki ametlikke keeli kasutatakse alles siis, kui suheldakse muude ELi institutsioonide, liikmesriikide ja üldsusega.

Mida rohkem Euroopa Liit kasvab, seda raskem on tagada kõikide ametlike keelte võrdset kohtlemist, aga mis tahes lähenemisviisi, mis ei austa kõiki liidu ametlikke keeli, läheks vastuollu aluspõhimõtetega, millel kogu Euroopa Liit rajaneb.

Euroopa Liidu institutsioonid peavad olema nii üldsusele kui ka riigiasutustele ning kõiksugustele ametlikele ja mitteametlikele sidusrühmadele võimalikult ligipääsetavad ja avatud.

Komisjon peab oma kohuseks edendada demokraatlikku kultuuri, mille puhul austatakse ja kaitstakse üksikisiku, kohalikku, piirkondlikku ning riiklikku omapära.

Struktuur

Keeleosakondades on tõlkijad spetsialiseerunud konkreetsetele teemadele.

Korralduslikel kaalutlustel on DGT jagatud keelte kaupa osakondadesse: iga ELi 23 ametliku keele jaoks (2011. aasta seisuga) on oma osakond (iiri keele puhul üksus). Need osakonnad moodustavad kolm kirjaliku tõlke direktoraati.

Kui ELi laienemise tulemusel tuleb juurde uusi ametlikke keeli, muutub ka DGT struktuur sellele vastavalt.

Iga keeosakond tegeleb peale tõlkimise ka terminoloogia ja dokumentatsiooniga ning vastutab selle eest, et DGT tõlgitud tekstide keelekasutus oleks kõikides ametlikes keeltes järjepidev ja kõrgel tasemel.

Peale selle on DGT-s veel kolm direktoraati, mis tegelevad eelkõige haldusküsimuste, tõlkestrateegia ning tõlkijate abistamisega.

Geograafiliselt jaguneb DGT töötajaskond Brüsseli ja Luxembourggi vahel enam-vähem võrdselt.

Eesti, läti, leedu, poola, ungari, sloveeni, malta, tšehhi ja slovaki keele osakond asuvad Luxembourgis ning iiri keele üksus asub Brüsselis, kuid ülejäänud keelte osakondade üksused on jaotatud Brüsseli ja Luxembourggi vahel.

Kuidas kirjaliku tõlke peadirektoraat töötab

Tõlgitavate tekstide liigid

Peadirektoraadi töö ei hõlma ainult õigusaktide tõlkimist. Tõlgitavad tekstid on väga erinevad:

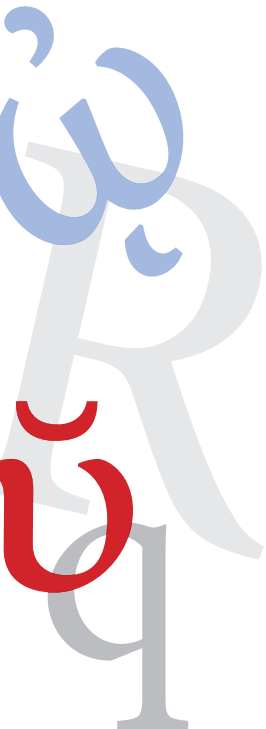
- kõned ja kõnepunktid;
- infotunnimaterjalid ja pressiteated;
- rahvusvahelised kokkulepped;
- poliitilised avaldused;
- vastused Euroopa Parlamendi suulistele ja kirjalikele küsimustele;
- tehnilised uuringud;
- finantsaruanded;
- koosolekute protokollid;
- komisjonisisesed haldusdokumendid;
- personalile mõeldud teave;
- stsenaariumid ja selgitustekstid filmide ning muu reklaammaterjali jaoks;
- kirjavahetus ministrite, ettevõtjate, sidusrühmade ja üksikisikutega;
- veebisaidid ning arvamuskujundajatele ja üldsusele mõeldud igat liiki trükised jpm.

Tõlkijad peavad suutma ära tabada igat tüüpi tõlke jaoks vajaliku keeleregistri. Lisaks sihtkeele suurepärasele valdamisele vajavad nad head kohanemis- ja otsustusvõimet. Samuti on vajalik oskus kiiresti mõista mitmesuguseid ja sageli keerukaid teemasid.

Keeleosakondades on tõlkijad spetsialiseerunud konkreetsete valdkondade tekstide tõlkimisele.

Need valdkonnad on praegu järgmised:

- välissuhted;
- tööhõive ja sotsiaalküsimused;
- haridus, kultuur ja noored;
- siseturg ja teenused;
- energeetika ja loodusressursid;
- kalandus ja merendus;
- uurimis- ja teadustegevus ning tehnoloogia;
- tervishoid ja tarbijakaitse;
- kaubandus;
- infoühiskond ja meedia;
- põllumajandus;
- õigusküsimused ja kodanike õigused;
- regionaalpoliitika;
- statistika;
- maksundus ja toll;
- keskkond;
- ettevõtlus;
- transport;
- haldus;
- konkurents ning
- majandus- ja rahandusküsimused.

Kvaliteet

Tõlgete kvaliteet tagatakse toimetamise, üelugemise ja muud liiki kontrolliga ning tõlkijad saavad pidevalt koolitust ja teavet.

Kõiki välistõlkeid hinnatakse süstemaatiliselt ja välistõlkijatele antakse tagasisidet. Terminoloogia järjepidevuse tagab muu hulgas tõlkemälude ja ELi terminoloogiaandmebaaside kasutamine.

Üks hea tõlke oluline eeltingimus on hästi koostatud originaaltekst. Selged ja lakoonilised dokumendid on väga tähtsad iga avaliku asutuse jaoks, iseäranis aga mitmekeelses organisatsioonis, kus enamik tekstide autoreid ei tööta oma emakeeles.

Viimastel aastatel on inglise keel saanud peamiseks komisjoni dokumentide algkeeleks, tõrjudes prantsuse keele teisele kohale.

Originaaltekstide vastavuse kehtestatud standarditele tagab DGTS keeleteoimetusüksus, kelle ülesandeks on neid tekste vajaduse korral keeleliselt parandada ning nende autoritele nõu anda. Ühtlasi abistab see keeleteoimetusüksus tekstide koostamisel muude peadirektoraatide töötajaid, kes erinevalt tõlkijatest ei kirjuta sageli oma emakeeles.

DGT on korraldanud mitu kampaaniat, et propageerida komisjoni dokumentides selget ja lakoonilist keelekasutust.

Töötajate arv

DGTs on praegu ligikaudu 2500 töötajat (tõlkijad ning töötajad, kes täidavad juhtimise, sekretäritöö, teabevahetuse, infotehnoloogia ja koolitamisega seotud ülesandeid).

Tõlgitud lehekülgede arv

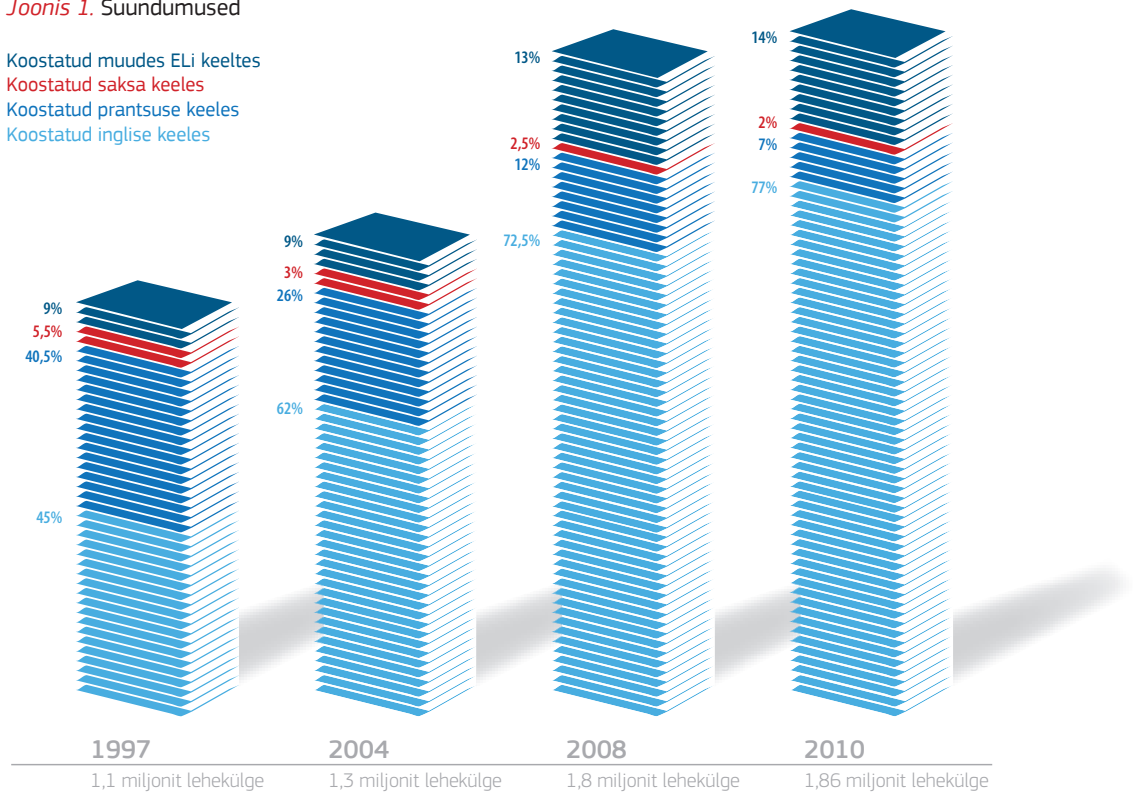
Viimase kümne aasta jooksul on DGTs tõlgitud lehekülgede arv püsivalt suurenenud.

Lähtekeele kaupa esitatud andmed (vt joonis 1) näitavad tendentsi koostada üha enam originaaltekste inglise keeles.

1997. aastal koostati dokumente (sh väljastpoolt komisjoni pärit tekstid) prantsuse ja inglise keeles peaaegu võrdselt. Praegu, üle kümne aasta hiljem, koostatakse enamik tekste inglise keeles.

Joonis 1. Suundumused

Koostatud muudes ELi keeltes
 Koostatud saksa keeles
 Koostatud prantsuse keeles
 Koostatud inglise keeles

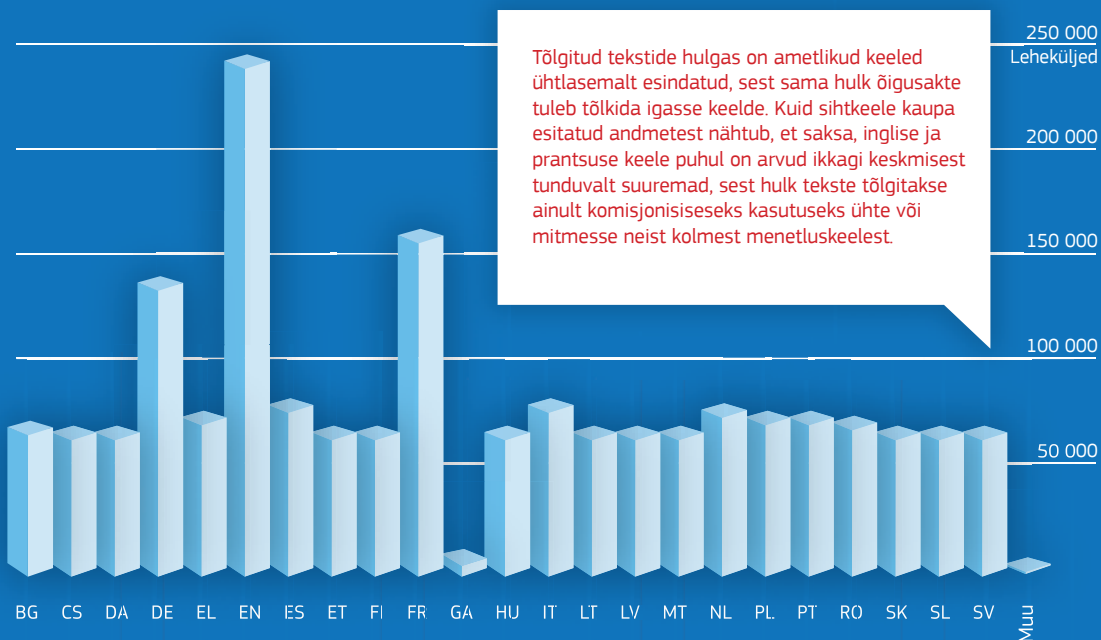

Joonis 2. Jaotus lähtekeele alusel 2010. aastal

Joonis 3. Jaotus sihtkeele alusel 2010. aastal

Veebitõlge

Komisjoni vajadus suhelda tõhusalt üldsusega interneti kaudu on viinud spetsiaalse veebiüksuse loomiseni, kuhu kuuluvate tõlkijate ülesanne on veebitekstide tõlkimine ja toimetamine. Keelte kaupa moodustatud rühmad töötavad üheskoos ning originaaltekstide toimetamine on tihedalt seotud tõlkimise ja tõlketekstide toimetamisega, et tagada nii tekstide kõrge kvaliteet.

Veebiüksus abistab komisjoni peadirektoraate veebisaitide

kõrgetasemelise sisu loomisel, kasutades mitmesuguseid keeleregistreid, vorminguid ja töötlusvahendeid. Selle üksuse igapäevatöö hulka kuulub uute töövahendite katsetamine ja koostöö järgmise põlvkonna veebisaitide väljatöötamisel komisjonis.

Sageli teeb veebiüksus juba veebisaidi kujundamisel tihedat koostööd tellivate osakondadega.

Välistõlge

Tõlketööde nõudlus võib poliitiliste sündmuste tõttu kõikuda. Kuna kõikumise ulatus on teataval määral ettenägematu ja DGT ressursid piiratud, siis kasutab komisjoni kirjaliku tõlke peadirektoraat pidevalt asutuseväliseid tõlketeenuste osutajaid. Välistõlkesse saadetud lehekülgede osatähtsus on praegu peaaegu 30%.

DGT-l on välistõlkelepingute haldamiseks ja kõigi selliste tõlketellimuste menetlemiseks spetsiaalne arvutirakendus. Läbipaistvuse, võrdse kohtlemise ja tõhususe tagamiseks toimuvad kõik tehingud edukate pakkujatega eXtra-nimelise veebiportaali kaudu.

Väliste teenuseosutajate väljavalimine

DGT algatab perioodiliselt hankemenetlusi ja avaldab konkursikutseid. Asjaomased teated avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas ja kuulutatakse välja veebisaidil europa.eu.

Pakkumusi võivad esitada nii tõlkebürood kui ka vabakutselised tõlkijad.

Väljavalitud pakkujad pannakse nende osutatavate teenuste hinna ja kvaliteedi suhte järgi pingeritta. Nad sõlmivad Euroopa Komisjoniga raamlepingu, mis siiski ei garanteeri neile kindlat töömahtu ega korrapäraseid tellimusi.

Abivahendid välistõlkijatele

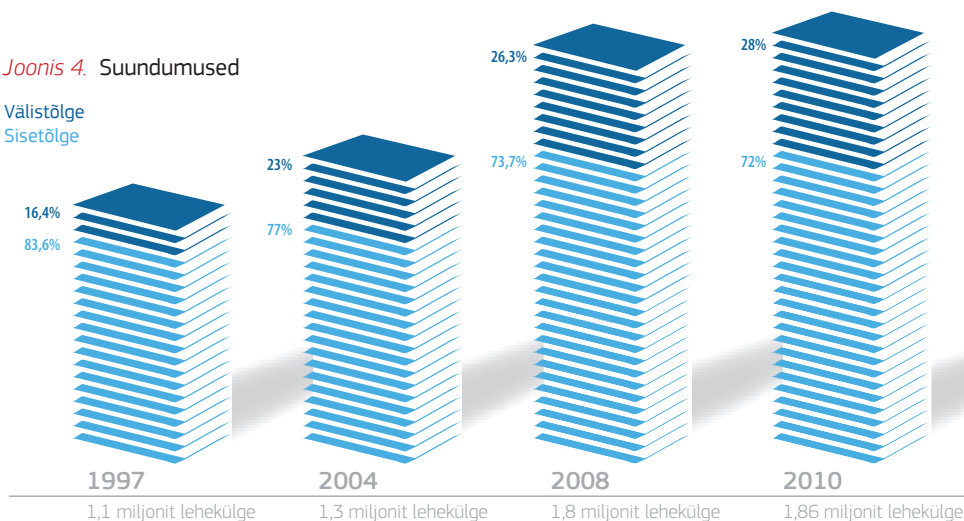
Kuna komisjon töötab kõikides Euroopa Liidu ametlikes keeltes, peavad tõlked sageli täitma originaaldokumendi rolli. Seetõttu nõutakse tõlgetelt väga kõrget kvaliteeti. DGT pakub välistõlkijatele selle töö võimalikult tõhusaks tegemiseks asjakohast abi. Ta annab neile taustteavet ja abistab neid terminoloogiliste probleemide korral.

Hindamine

Edukate pakkujate tehtud tõlgete kvaliteeti kontrollib ja hindab tõlketöö tellinud tõlkeüksus. Töövõtjate järjestust muudetakse pidevalt, võttes arvesse nende töödele antud kvaliteedihinnanguid.

Joonis 4. Suundumused

Välis­tõlge
Sis­etõlge

Tõlkimise ja töökorralduse abivahendid

Meie tõlkijate käsutuses on suur hulk elektroonilisi tõlkimise abivahendeid, millest mõned on kättesaadavad ka muudele komisjoni ametnikele ja ELi institutsioonide tõlkijatele.

Peale selle on välja töötatud hulk töökorraldusprogramme, mille abil hallatakse aastas ligi kaks miljonit lehekülge tootva süsteemi logistikat ning tagatakse tõlkeprotsessi järelevalve ja dokumenteerimine. Kõnealused abivahendid on järgmised.

Tõlkimise abivahendid

Tõlkemälud

Alates 1997. aastast on tõlkijate käsutuses arvutirakendus, mis võimaldab luua niinimetatud kohaliku tõlkemälu. Tõlkemälu sobib eelkõige palju kordusi sisaldavate tekstide tõlkimiseks.

Tõlkemälu abil saavad tõlkijad leida täpselt või peaaegu samasuguseid lõike muudest, varem tõlgitud tekstidest ning kasutada neid soovi korral oma tõlkes.

Suur osa komisjonis koostatud tekstidest põhineb varasematel tekstidel või olemasolevatel õigusaktidel, seega hoiab varem tõlgitud lõikude taaskasutamine kokku hulga aega ning tagab terminoloogia järjepidevuse, mis on õigusaktide puhul väga tähtis.

Euramis

Euramis (European advanced multilingual information system ehk Euroopa täiustatud mitmekeelne informatsioonisüsteem) on komisjonis väljatöötatud süsteem. See koosneb mitmest veebirakendusest ja nendega seotud elektronpostisüsteemist, mis tagavad juurdepääsu mitmesugustele keeletöötuse valdkonna teenustele.

Euramis toimib osana ühisplatvormist, mis ühendab DGT kõiki elektroonilisi tõlkimise abivahendeid.

Üks Euramise olulisemaid teenuseid on keskne tõlkemälu. Pärast tõlketellimuse vastuvõtmist saadetakse originaaldokument automaatselt Euramisesse. Seejärel leitakse keskmälust kõik varasemad sarnased tõlked.

Tulemuse võib kanda otse kohaliku tõlkemälusse. Kui tõlge on valmis, laadib tõlkija oma kohaliku tõlkemälu edaspidiseks kasutamiseks Euramise kesksesse tõlkemälusse.

Masintõlge

Komisjon on masintõlget kasutanud alates 1976. aastast. Masintõlketeenus pakkus algselt 18 toimivat keelepaari ning võis toota 2000 lehekülge toortõlget tunnis. Alates 2010. aasta keskpaigast loodi uusima statistilise masintõlke tehnoloogia alusel masintõlkesüsteemi prototüübid rohkem kui 50 keelepaari jaoks, mida veel katsetatakse ja mis tehakse 2013. aastal kättesaadavaks igapäevaseks kasutamiseks. Teenust kasutavad ka muude ELi institutsioonide ning liikmesriikide haldusasutuste töötajad. Olenevalt teksti pikkusest saab tellija tõlke tavaliselt kätte mõne minuti jooksul.

Praegu (2011. aastal) toimuval katsetamisperioodil kasutavad tõlkijad masintõlget eesmärgiga saada toortõlge, mida nad saavad seejärel toimetada, et see vastaks kvaliteedilt inimtõlkele. Masintõlget kasutatakse peamiselt teksti esmaseks mõistmiseks, aga samas võib see olla ka ajutiseks abivahendiks, kui tõlget on väga kiiresti vaja. Viimasel juhul tuleb masintõlget kindlasti toimetada. Teksti toimetamine parandab omakorda masintõlke senist kvaliteeti.

DGT raamatukogu

DGT-l on oma raamatukogu, mis jaguneb Luxembourgis ja Brüsselis asuvaks haruraamatukoguks. Raamatukogu otstarve on aidata tõlkijatel leida vajalikud dokumendid ja rahuldada nende vajadusi selles valdkonnas.

Raamatukogu kollektsiooni kuuluvad:

- erialased ja üldsõnaraamatud;
- entsüklopeediad ja muud teatmeteosed;
- ajakirjad ja ajalehed kõikides ELi keeltes ning veel mõnes keeles;
- ELi dokumendid (Euroopa Liidu Teatajad, Euroopa Kohtu kohtulahendite kogumikud, mitmesugused komisjoni väljaantud aruanded, ELi uudiskirjad jm).

Raamatukogus on suur hulk elektroonilisi sõnaraamatuid ja muid allikaid, millele pääseb ligi DGT intraneti kaudu.

DGT on loonud mitmekeelse virtuaalraamatukogu „MultiDoc”, mis sisaldab kõikides ELi ametlikes keeltes (nii Euroopa Liidu kui ka muuteemalisi) dokumente. Need dokumendid on seal tuhandete linkidena veebisaitidele ja andmebaasidele, mida haldavad ülikoolid, ministeeriumid, avaliku sektori asutused ning rahvusvahelised organisatsioonid.

Terminoloogia

Terminoloogi töö kuulub DGT 23 keeleosakonna ülesannete hulka ning sealsed terminoloogid pakuvad terminoloogi tuge kõikides Euroopa Liidu ametlikes keeltes. See töö hõlmab järgmist:

- vastamine tõlkijate ning muude komisjoni ja ELi institutsioonide ametnike terminoloogiaküsimustele;
- terminoloogia ettevalmistamine keerukate erialaste dokumentide jaoks enne nende tõlkimist;
- koostöö muude ELi institutsioonide terminoloogiatalituste, liikmesriikide terminoloogiakomisjonide ja terminoloogiaorganisatsioonidega;
- terminite sisestamine IATEsse, maailma suurimasse mitmekeelsesesse terminoloogia andmebaasi, mis sisaldab kõikide ELi institutsioonide terminoloogiat.

Osakondade tööd koordineerib keskne organ.

IATE

IATE (Inter-Active Terminology for Europe ehk Euroopa interaktiivne terminoloogia) on institutsioonidevaheline terminoloogiaandmebaas, mis on peale Euroopa Komisjoni töötajate kättesaadav ka üldsusele.

Andmebaas ühendab endas kõikide Euroopa institutsioonide terminoloogilisi andmeid ning sisaldab rohkem kui kaheksa miljonit terminit ja 560 000 lühendit. Siin on esindatud kõik ELi ametlikud keeled ja lisaks ka ladina keel.

Andmebaasi arendamine ja haldamine on vastava institutsioonidevahelise töörühma ülesanne, aga andmebaasi täiendavad ja ajakohastavad keeleosakonnad. IATE sisaldab Euroopa Liidu institutsioonide kõikide tegevusvaldkondade terminoloogiat.

Muud teabeallikad

Kõigil DGT töötajatel on töökohal personaalarvuti, kus on olemas internetiühendus ja tavalised kontoritöö programmid.

Tõlkijatel on komisjoni sisevõrgu ja interneti kaudu juurdepääs mitmele

sise- ja välisandmebaasile. Kõige enam kasutatakse neist DGTVistat (DGT elektrooniliste dokumentide arhiiv, mis sisaldab umbkaudu kaht miljonit dokumenti kõikides ametlikes keeltes) ja EUR-Lexi, ELi õigusaktide andmebaasi, mis sisaldab ELi aluslepinguid, kõiki muid ELi õigusakte (nt direktiive ja määrusi), Euroopa Kohtu lahendeid ning õigusaktide eelnõusid.

Mõned neist andmebaasidest on ka avalikult kättesaadavad ELi internetiportaali europa.eu kaudu ning pakuvad erilist huvi välistõlkijatele.

Arvuti abil hallatav töökorraldus

Töökorralduse tõhusamaks haldamiseks on DGT-l hulk vahendeid, mis aitavad jälgida dokumendi liikumist alates hetkest, kui tõlke tellinud asutus selle välja saadab, kuni hetkeni, mil tellija saab kätte soovitud keeltes lõpptulemuse.

Kasutatakse ka muid vahendeid, et jälgida tootmisprotsessi kulgu ning koostada asjakohast nädala-, kuu- ja aastastatistikat.

Koolitus

Kuna varem või hiljem kajastub DGTs tõlgitavates tekstides kogu komisjoni tehnika ja poliitika valdkonna alane pädevus ning ka IT valdkonna arengul on üha suurem mõju tõlketööl, pakub

DGT neil kaalutlustel asutusesiseseid koolitusvõimalusi, aga ka võimalust osaleda Euroopa Komisjoni või väliste koolitusteenuse pakujate koolituskursustel (sh keelekursustel).

Maailmale avatud

ELi keelepoliitika vastu tuntakse üha suuremat huvi. DGT võtab vastu hulgaliselt külastajaid, kes soovivad näha, kuidas 23 keele võrdne kohtlemine praktikas toimib. Külastajad ei ole pärit ainult ELi liikmesriikidest, vaid ka mujalt maailmast.

Külalistõlkijate programm (VTS)

DGT külalistõlkijate programmi VTS (Visiting Translator Scheme) raames saab DGT töötajaid, kes oskavad või õpivad mõnd ELi ametlikku keelt, lähetada paariks nädalaks mõnda selle riigi ülikooli, kus seda keelt räägitakse.

Lähetuse ajal tutvustab töötaja ülikooli õppejõududele ja üliõpilastele DGT tööd ning julgustab lõpetajaid kandideerima ELi institutsioonide tõlketalitustes tööle. Samal ajal täiendab ta oma kohaliku keele oskust.

Euroopa kirjaliku tõlke magistriõppe programm (EMT)

EMT (European Master's in Translation) on Euroopa Komisjoni ja tõlkimise magistrkursusi pakkuvate kõrgkoolide vaheline partnerlusprojekt.

Projekti peamine eesmärk on luua tõlkemagistri õppekavade kvaliteedimärk, millega tunnustatakse õppekava kvaliteeti. Kõrgkoolid võivad taotleda õppekava kvaliteedimärki ja pärast taotluse rahuldamist EMT võrgustikuga ühinemist.

Üha enam õppekavasid tuleb koostada teadmiste praktilise kasutamise oskusi silmas pidades. EMT nõuete loetelu valmis koostöös nimekate ekspertidega ja kirjeldab oskusi, mida tõlkija vajab edukaks toimetulekuks oma erialal.

Projekti kaugem eesmärk on väärtustada tõlkija elukutset Euroopa Liidus.

Juvenes Translatores (JT)

Keelelise mitmekesisuse toetamiseks ja noortes tõlkija elukutse vastu huvi

äratamiseks hakkas Euroopa Komisjon korraldama noorte tõlkevõistlust Juvenes Translatores (JT).

Võistlusel osalevad õpilased saavad mõneks ajaks sisse elada tõlkija rolli ja peavad tõlkima üheleheküljelise teksti ühest vabalt valitud ELi 23st ametlikust keelest teise. Iga ELi liikmesriigi parim tõlkija kutsutakse Brüsselisse Euroopa Komisjonis korraldatavale auhinnatseremooniale.

DGT haruosakonnad

Üldsusega suhtlemise hõlbustamiseks on DGT asutanud liikmesriikides oma haruosakonnad. Haruosakondade töötajad vastutavad Brüsselist saabuva teabe kohandamise eest vastavalt kohalikule olukorrale ja sihtauditooriumile. Neid kaasatakse ka suhete arendamisse

kodanikuühiskonnaga, aidates nii ellu viia ELi kodanikele lähenemise poliitikat.

Haruosakondade töötajad korraldavad muu hulgas näitusi või kongresse ning osalevad suurematel keelekõsimustega tegelevatel seminaridel ja keeleteemalistes õpikodades.

Haruosakondade töötajad osalevad ka tõlkevõistluse Juvenes Translatores, EMT projekti ja Euroopa keelte päeva (EDL) elluviimisel.

Peale selle julgustavad nad tõlkijaid koolitavaid liikmesriikide asutusi võtma oma õppekavade koostamisel arvesse ka DGT nõudmisi.

Haruosakonnad hoiavad kontakti tõlkijate ning üldse kõigi keelega seotud kutsealade ametiühingutega.

Uued liikmesriigid ja uued keeled

DGT on oma tegevusaastate jooksul kogenud mitut ELi laienemist:

Enamik neid uusi liikmesriike tõi endaga kaasa ka uue ametliku keele.

Ühinemiseks valmistudes asutab iga ühinev riik, mis toob kaasa uue ametliku keele, ühe oma ministeeriumi alluvuses üksuse, mis peab tõlkima selle riigi keelde kõik kehtivad ELi õigusaktid.

Uue riigi ühinemise eelsel perioodil annab DGT oma panuse, et uus keel saaks sujuvalt integreeruda, selleks ta:

- annab riigi tõlkeüksusele tehnilist abi, koolitust ja nõu;
- asutab riigis tõlkeosakonna ja hoiab sellega kontakti;
- uurib ja arendab sealset tõlketeenuste osutajate turgu;

1973	Iirimaa, Taani ja Ühendkuningriik;
1981	Kreeka;
1986	Hispaania ja Portugal;
1995	Austria, Rootsi ja Soome;
2004	Eesti, Küpros, Leedu, Läti, Malta, Poola, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi Vabariik ja Ungari;
2007	Bulgaaria ja Rumeenia.

- nõustab riigi ülikoole tõlkijate koolituskursuste sisu küsimustes, aidates nõnda tagada, et sealsed kõrgkoolilõpetajad vastaksid DGT praegustele ja tulevastele vajadustele.

Igal aastal võtab DGT vastu ka palju praktikante tulevatest liikmesriikidest.

Töövõimalused

Tõlkijal on Euroopa Komisjoni juures võimalik töötada ametniku ja ajutise või lepingulise teenistujana.

Konkurss koosseisuliste tõlkijate (ametnike) ametikoha täitmiseks

Nagu muid komisjoni koosseisulisi töötajaid, värvatakse ka tõlkijaid avatud konkursi korras, mida korraldatakse eesmärgiga värvata mingi konkreetse põhikeelega töötajaid.

Konkursiteated avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas ning samal ajal ka asjaomase liikmesriigi või asjaomaste liikmesriikide ajakirjanduses ning ka internetis. ELi institutsioonid on delegeerinud värbamise Euroopa Personalivaliku Ametile (EPSO).

Teatava sihtkeele tõlkijate konkursse korraldatakse üldiselt iga kolme aasta tagant. Konkurss koosneb järgmistest osadest:

- arvutipõhine eelvalikutest (millega hinnatakse verbaalset, abstraktset ja matemaatilist mõtlemist);
- põhikeelde tõlkimise eksam;
- hindamiskeskuses tehtav mitmeosaline test.

Kogu konkursimenetlus kestab keskmiselt viis kuni üheksa kuud.

Edukad kandidaadid kantakse reservnimekirja, mis jääb kehtima mitmeks aastaks ja mille kehtivust saab vajaduse korral pikendada. Reservnimekirja pääsemine ei taga veel tööle värbamist. Kui eri tõlke- või tugiüksustes tekib vabu töökohti, täidetakse need reservnimekirjas olevate kandidaatidega, kelle kvalifikatsioon (haridus, keelteoskus ja eriteadmised) vastab DGT vajadustele.

Üldnõuded

Et pääseda tõlkijate ametikohtade täitmiseks korraldatavatele avatud konkurssidele, peab kandidaadil olema:

- Euroopa Liidu liikmesriigi kodakondsus ning
- vähemalt kolmeaastase nominaalkestusega õppeprogrammi alusel omandatud ülikooliharidus (keelte alal, majanduses, õiguses, loodusteadustes vms).

ELiga ühinevate riikide kodanikud võivad juba enne riigi ühinemist taotleda osalemisõigust konkurssidel, millega värvatakse nende keelde tõlkijaid, kuid konkursi läbinuid ei võeta koosseisulistele töökohtadele enne, kui see liikmesriik on saanud ELi liikmesriigiks.

Kuna töötajaid värvatakse (avatud konkursi korras) vastava karjäärivahemiku esimesele astmele, ei nõuta erialast töökogemust.

Konkreetsesse tõlkeüksusesse töölesaamisel võivad siiski osutada kasulikuks töökogemused mõnes Euroopa Liidu tegevusvaldkonnas (majandus, õigus, haldus vms).

Kandidaadid peavad suurepäraselt valdama sihtkeelt ning oskama väga hästi vähemalt kaht muud ametlikku keelt.

Täiendavate keelte oskus on eeliseks. Kui arvata välja erandlikud asjaolud, tõlgivad tõlkijad eranditult sellesse keelde, mida nad peavad oma põhikeeleks ehk tavaliselt oma emakeelde. Teatavate keelte puhul peetakse siiski eeliseks ka oskust tõlkida oma põhikeelest muude keelde.

Ajutised teenistujad

Ajutiste teenistujate värbamiseks on ette nähtud eraldi konkurss. DGT avaldab asjaomased osalemiskutsed.

Konkursi edukalt läbinud kandidaat saab sõlmida ajutise teenistuja lepingu.

Lepingulised teenistujad

Lepinguliste teenistujate värbamiseks on samuti ette nähtud eraldi konkurss.

Konkursi edukalt läbinud kandidaat saab sõlmida lepingulise teenistuja lepingu.

Praktika

DGT pakub viiekuulise praktika võimalust nii Brüsselis kui ka Luxembourgis mis tahes kodakondsusega (ELi liikmesriigi või muu) kõrgkooli lõpetanutele, kes soovivad pärast kõrgkooli lõpetamist saada komisjonis tõlkija töökogemusi.

Praktikandid määratakse tavaliselt tööle tõlkeüksustesse. Nende töö seisneb peamiselt tõlkimises vähemalt kahest muust ELi ametlikust keelest oma põhikeelde. Nende tööd toimetavad kogunud kolleegid. Mõned praktikandid määratakse terminoloogiatöele või täitma muid tõlkimisega seotud ülesandeid.

Tõlkepraktikandid saavad elamiskulude katmiseks igakuist toetust.

Praktikaaeg algab Euroopa Komisjonis 1. märtsil ja 1. oktoobril.

Taotluste esitamise tähtpäevad on järgmised:

- märtsis algava praktika jaoks 1. september ja
- oktoobris algava praktika jaoks 31. jaanuar.

Käsitlitud teemade kohta täpsema teabe (nt tõlkimise abivahendeid ja töö käiku käsitlev brošüür „Übersetzung Hilfsmittel und Arbeitsablauf“) ja kontaktandmete saamiseks vt

http://ec.europa.eu/dgs/translation/index_de.htm.

*Europe Direct on teenistus, mis aitab leida vastused
Euroopa Liitu puudutavatele küsimustele*

**Tasuta infotelefon: (*)
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Teatud juhtudel ei võimalda mobiilsideoperaatorid helistamist 00 800 numbritele või on need kõned tasulised.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saate internetist Euroopa serverist (<http://europa.eu>).

Kataloogimisandmed on väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2012

ISBN 978-92-79-17625-8

doi:10.2782/38367

© Euroopa Liit, 2012

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Fotode autoriõigus: leheküljed 2 © iStockphoto/Gulcan Yasemin Sumer, 3 © iStockphoto/AntiMartina;
Leheküljed 5, 9, 13, 16, 20 © Euroopa Liit;
Leheküljed 4, 11, 19 © Phovoir.

Printed in Belgium

TRÜKITUD VALGELE ELEMENTAARKLOORIVABALE PABERILE (ECF)

Väljaannete talitus

ISBN 978-92-79-17625-8

9 789279 176258